

Vergaderjaar 2024–2025

31 865

Verbetering verantwoording en begroting

Nr. 281

BRIEF VAN DE MINISTER VAN SOCIALE ZAKEN EN WERKGELEGENHEID

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 12 mei 2025

In deze brief informeer ik uw Kamer over de opvolging van bevindingen en aanbevelingen van Periodieke rapportages die in 2024 zijn afgerond.

Evaluaties vormen een belangrijke basis voor een lerende overheid. Bereikt beleid het gewenste effect (doeltreffendheid)? En gaat dat tegen de laagst mogelijke kosten (doelmatigheid)? Evaluaties verschaffen burgers, bedrijven en uw Kamer inzicht in de effecten van het gevoerde beleid en daarmee de besteding van publieke middelen. Deze informatie kan ingezet worden om de kwaliteit van beleid, publieke voorzieningen, en wetten en regels continue te verbeteren.

Ik vind het belangrijk om de bevindingen en aanbevelingen van evaluaties mee te nemen in de (door)ontwikkeling van beleid en uw Kamer hierbij te betrekken. Deze brief bevat daarom een overzicht van de opvolging van bevindingen en aanbevelingen van de Periodieke rapportages (de opvolger van beleidsdoorlichtingen) die vorig jaar zijn uitgevoerd binnen mijn departement. Zo blijven de bevindingen en aanbevelingen onder de aandacht, en kan de voortgang meegenomen worden in beleidsdiscussies en besluitvorming. Deze brief geeft invulling aan de acties die in de brief *versterken rijksbrede evaluatiestelsel*¹ worden aangekondigd, naar aanleiding van de motie-Van Vroonhoven/Vermeer².

Dit jaar stuur ik u de opvolging van de Periodieke rapportages die vorig jaar zijn uitgevoerd. Komende jaren zal ik uw Kamer wederom informeren over deze en nieuwe Periodieke rapportages die sindsdien zijn uitgevoerd. De Kamer vervult zelf ook een belangrijke rol in het evaluatiestelsel en ik hoop dat deze brief bijdraagt aan het gesprek over beter beleid.

¹ Kamerstukken II 2024/25, 31 865, nr. 267

² Kamerstukken II 2023/24, 36 470, nr. 6

Voor het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid is er één Periodieke rapportage vorig jaar afgerond; namelijk de Periodieke rapportage Arbeid en Zorg. Deze Periodieke rapportage valt onder het SEA-thema «Arbeid, zorg en de ontwikkeling van het kind». In de tabel hieronder kunt u meer informatie vinden over de Periodieke rapportage en de status van de aanbevelingen en bevindingen. Deze tabel is conform het format dat in de brief *versterken rijksbrede evaluatiestelsel* wordt voorgeschreven.

SEA-THEMA: Arbeid, zorg en de ontwikkeling van het kind – Arbeid en zorg

Overkoepelende toelichting SEA-thema: Het doel van het beleidsterrein Arbeid en Zorg is de combinatie van arbeid en zorg te faciliteren. In de Wet arbeid en zorg (Wazo) zijn verlofregelingen rondom de geboorte van en zorg voor kinderen, de zorg voor naasten en calamiteitenverlof opgenomen. Recent is het verlofstelsel uitgebreid met het betaald ouderschapsverlof en op dit moment wordt gewerkt aan de vereenvoudiging van het verlofstelsel. Ook de Wet flexibel werken (Wfw) valt onder het beleidsterrein Arbeid en Zorg. In deze wet zijn mogelijkheden tot aanpassing van de arbeidsduur, arbeidstijden en arbeidsplaats opgenomen.

Titel onderzoek	Type onderzoek	Jaar afronding	Begrotingsartikel (en)	Budgettaire grondslag (laatste evaluatiejaar)
Periodieke rapportage arbeid en zorg	Periodieke rapportage	2024	Artikel 6 (Hoofdstuk XV)	€ 2 mln. (2023)

Toelichting evaluatie: Het beleidsveld Arbeid en Zorg omvat de verlofregelingen uit de Wet arbeid en zorg (Wazo) en de Wet Flexibel Werken (Wfw). Met de Periodieke rapportage Arbeid en Zorg is de doeltreffendheid en doelmatigheid van de gezamenlijkheid van de regelingen uit het beleidsveld Arbeid en Zorg onderzocht op basis van bestaande evaluaties en onderzoeken van de (afzonderlijke) regelingen. Ook is de beleidstheorie Arbeid en Zorg gereconstrueerd. Wat betreft de doeltreffendheid uit de Periodieke rapportage komt naar voren dat de doelstellingen van het beleidsterrein «redelijk tot behoorlijk goed [worden] afgedekt» door de bestaande regelingen. De onderzoekers constateren dat de regelingen gezamenlijk meerdere positieve effecten hebben op de doelstellingen, waarvan een deel aannemelijk wordt geacht en een deel is bewezen. Zo achten de onderzoekers het aannemelijk dat de Wet flexibel werken in behoorlijke mate bijdraagt aan het stimuleren van de arbeidsparticipatie en draagt het (aanvullend) geboorteverlof in behoorlijke mate (bewezen) bij aan de ontwikkeling van een band tussen ouder en kind. Voor het betaald ouderschapsverlof en de zorgverlofregelingen hebben de onderzoekers echter «geen of redelijke effecten» gevonden op de doelstellingen. De onderzoekers plaatsen de kanttekening dat enkele regelingen relatief recent zijn ingevoerd en dat bijvoorbeeld het betaald ouderschapsverlof (ingevoerd in augustus 2022) zodoende nog niet is geëvalueerd. Het zwangerschaps- en bevallingsverlof en de Wet flexibel werken hebben volgens de onderzoekers «redelijk tot behoorlijk (aannemelijk) effect» op alle doelstellingen. Er wordt geconcludeerd dat het gebruik van de zorgverlofregelingen laag is. Van de andere verlofregelingen wordt dit middelhoog tot hoog ingeschat. In de Periodieke rapportage wordt geen uitspraak gedaan over de doelmatigheid, omdat dit volgens de onderzoekers onvoldoende meetbaar is. De effecten kennen geen harde indicatoren, waardoor volgens de onderzoekers niet kan worden vastgesteld of de effecten (meer of minder dan) evenredig toenemen met de kosten. Wel geven de onderzoekers aan dat het aannemelijk is «dat meer gebruik en dus hogere uitkeringslasten zullen leiden tot meer effecten en een hogere bijdrage aan de doelstellingen».

Aanbevelingen/bevindingen:	Toelichting status opvolging:
We bevelen aan om in de toekomst evaluaties uit te voeren waarin beide partners beschouwd worden en waarin kwantitatieve effecten in de tijd bestudeerd worden.	Onder handen: deze aanbeveling zal bij de opzet van toekomstige onderzoeken en evaluaties worden meegenomen, bijvoorbeeld bij de evaluatie van de Wet betaald ouderschapsverlof.
De bekendheid van niet alle regelingen is even groot; de bekendheid bepaalt uiteraard in grote mate of er in praktijk gebruik van de regelingen wordt gemaakt.	Onder handen: zoals aangekondigd in het regeerprogramma wordt gewerkt aan de bekendheid van het recht op flexibel werken. Het kabinet is voornemens hier in het derde kwartaal van dit jaar aandacht aan te besteden middels publiekscommunicatie.

<p>Een deel van de verlofregelingen is wettelijk niet betaald (het langdurend zorgverlof en een deel van het ouderschapsverlof) of de betaling bedraagt zeventig procent van het dagloon tot maximaal zeventig procent van het maximum dagloon (het aanvullend geboorteverlof en betaald ouderschapsverlof), zodat dit direct een negatieve invloed heeft op het inkomen. Deze overweging speelt met name bij de lagere inkomens.</p>	<p>Er zijn op dit moment geen middelen beschikbaar om het uitkeringspercentage te verhogen.</p>
<p>Het is de onoverzichtelijkheid van het gehele palet aan regelingen, de verschillende duur en flexibele mogelijkheden, en de betalingshoogte die het lastig maken voor zowel werkenden om te bepalen welke regelingen gebruikt kunnen worden en wat de financiële implicaties daarvan zijn. Het hele palet van regelingen, en veranderingen daarin, maakt het voor werkgevers niet eenvoudig om na te gaan wat het gebruik van de regelingen door werknemers voor de organisatie betekent (wat moet, wat mag en hoe te regelen, vervanging regelen?). Daarnaast vraagt het wat van de administratieve vaardigheden van de werkgever om alles goed en op tijd te registreren.</p>	<p>Onder handen: op dit moment wordt gewerkt aan de vereenvoudiging van het verlofstelsel. Het doel hiervan is om het stelsel eenvoudiger, begrijpelijker en toegankelijker te maken voor rechthebbenden en werkgevers. Zoals toegezegd in mijn recente brief over de combinatie van Arbeid en Zorg ben ik voornemens uw Kamer rond de zomer te informeren over de contouren van het nieuwe, vereenvoudigde verlofstelsel dat ik voor ogen heb.¹ Mijn streven is om na de zomer een conceptwetsvoorstel gereed te hebben voor de internetconsultatie, adviezen en uitvoeringstoetsen.</p>

¹ Kamerstukken II, 2024/25, 25 883, nr. 524.

De Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
Y.J. van Hijum